

HANDBOKSÄNDRINGAR

TILL STRATEGISKT KUNDRÅD OCH HJÄLPMEDELSNÄMNDEN

**Förslag handboksändringar inför 2019 från Hjälpmedelscentrum
till webbaserad Hjälpmedelsbok**

Revidering av text och begrepp för tydliggöra kring kostnadsansvar

Motivering: Tidigare begreppet "nivåindelning" har inneburit missförstånd över vem som har kostnadsansvar. Det nya begreppet "ansvar" beskrivs tydligare. Begreppsförändringen är kostnadsneutral.

Gemensamma bestämmelser/ Kostnadsansvar för hjälpmedel/ Personligt förskrivna hjälpmedel

Hjälpmedelscentrum

De hjälpmedel som hanteras av Hjälpmedelscentrum kompenserar främst funktionsnedsättningar gällande rörelse, kommunikation och kognition. Hjälpmedelscentrum hanterar också medicinska behandlingshjälpmedel.

Kostnadsansvar (betalningsansvar)

Kostnadsansvaret för hjälpmedel inom Hjälpmedelscentrums ansvarsområde är delat mellan Region Västmanland och länets kommuner. Ett gemensamt regelverk gäller i hela länet oavsett vem som har kostnadsansvar för hjälpmedlet. Det innebär att det är samma kriterier för bedömning, förskrivning och eventuella avgifter oavsett huvudman och boendeform.

Kostnadsansvaret är kopplat till boendeform, ~~nivåindelning på hjälpmedel~~ **hjälpmedlets artikelansvar (enligt beskrivning nedan)** och om patienten har insats från Habiliteringscentrum. När en patient flyttar till särskilt boende eller får insatser från Habiliteringscentrum kan betalningsansvaret påverkas. Läs mer under rubriken. **Ändring av betalningsansvar och debitering av försvunna hjälpmedel.**

Debiteringsform

Hyreshjälpmedel – hjälpmedel som personförskrivs och går att återanvända. Kan vara både kostsamma och mindre kostsamma hjälpmedel. Ett hyreshjälpmedel kan föras med tillbehör som är försäljningshjälpmedel.

Försäljningshjälpmedel – hjälpmedel som personförskrivs, svåra att rekonditionera och återanvända. Oftast är kostnaden för dessa hjälpmedel lägre än för hyreshjälpmedel.

Nivåindelning **Artikelansvar (tidigare nivåindelning)**

Det **artikelansvar** ~~nivå~~ som hjälpmedlet ingår i avgör vem som har kostnads- och betalningsansvaret. **De fyra huvudsakliga ansvaren är:**

- **Ansvar 1** ~~Nivå 1~~ – regionen har betalningsansvar i samtliga boendeformer. I ~~nivå~~ **Ansvar 1** ingår hjälpmedel som är komplexa och kostsamma till exempel eldrivna rullstolar och kommunikationssystem **samt tillhör till dessa**. Hjälpmedlen är hyreshjälpmedel **eller försäljningshjälpmedel**. Habiliteringscentrum har **kostnadsansvar för hjälpmedel som förskrivs till patienter som beviljats insatser från Habiliteringscentrum**.
- **Ansvar 2** ~~Nivå 2~~ – regionen har betalningsansvar i ordinärt boende och kommunerna i särskilda boendeformer. Exempel på hjälpmedel är manuella rullstolar och rollatorer. Hjälpmedlen är hyreshjälpmedel **eller försäljningshjälpmedel**. **Habiliteringscentrum har kostnadsansvar för hjälpmedel som förskrivs till patienter som beviljats insatser från Habiliteringscentrum**.
- **Ansvar 3** ~~Nivå 3~~ – **Rekvissionshjälpmedel**. Enklare hjälpmedel som inte personförskrivs via Hjälpmedelscentrum. Beställs till enheten oftast i större antal. Regionen har kostnadsansvar i ordinärt boende och kommunerna i särskilda boendeformer. **Habiliteringscentrum har kostnadsansvar för hjälpmedel som förskrivs till patienter som beviljats insatser från Habiliteringscentrum**. **Hjälpmedel som används i hemsjukvård betalas av Region Västmanland**. Exempel på hjälpmedel är badbräda, griptång och sängklotsar.
- **Ansvar 4** ~~Nivå 4~~ – regionen har betalningsansvar i ordinärt boende och kommunerna i särskilda boendeformer. Hjälpmedlen är omvårdnadshjälpmedel, exempelvis personlyftar, dusch- och toalettstolar på hjul och reglerbara sängar. **För patienter som beviljats insatser från Habiliteringscentrum och som bor i särskild boendeform har kommunen betalnings ansvar (inte Habiliteringscentrum)**.

Klinikhjälpmedel – medicinska behandlingshjälpmedel

Utöver Ansvarsindelningen 1-4 kompletteras ansvarsbilden av s.k. klinikhjälpmedel.

Gemensamt för klinikhjälpmedel är att de huvudsakligen förskrivs från den specialiserade vården.

För klinikhjälpmedel utgår normalt kostnadsansvaret från beställande vårdenhet, dvs. förskrivarens arbetsplats betalar för hjälpmedlet. Kostnadsansvaret kan också ligga hos fastställd vårdenhet/klinik oavsett beställare, se nedan beskriva ansvarsgrupper.

Klinikhjälpmedel ~~är oftast medicinska behandlingshjälpmedel och är avsedda för att förbättra, kontrollera eller bibehålla en persons medicinska tillstånd, till exempel ventilator, CPAP, insulinpump, slemug och inhalator.~~

Kostnadsansvaret för klinikhjälpmedel indelas i 6 ansvarsgrupper, hjälpmedlen är hyreshjälpmedel eller försäljningshjälpmedel:

- Medicinska behandlingshjälpmedel (hostmaskin, nutritionspump, respirator Bilevel, CPAP/APAP och Ventilator) - beställande enhet är betalare.
- Insulinpumpar - beställande enhet är betalare.
- Talflytshjälpmedel - Logopedmottagningen är betalare.
- Texttelefoner - Hörselvården är betalare.
- Dyslexihjälpmedel - beställande enhet är betalare, normalt Logopedmottagningen.
- Madrass Västerås sjukhus - mottagaren (vårdavdelning) betalar.

Peruker ett hjälpmedelsområde som helt hanteras av förskrivande klinik från och med 2019-01-01.

~~Medicinska behandlingshjälpmedel — förskrivs av kliniker och klinikerna har kostnadsansvaret för dessa hjälpmedel. Hjälpmedlen hyrs oftast från Hjälpmedelscentrum.~~

Förtydligande då läkare är förskrivare:

Motivering: Sjuksköterska eller sjuksköterska och fysioterapeut/sjukgymnast kan ansvara för utprovning och genomföra förskrivningen i webbsesam på läkares ordination

**Respiratorer Bilevel, CPAP/APAP, Ventilator,
Syrigaskoncentrator och Hostmaskin**

Förskrivare:

Läkare – sjuksköterska kan ansvara för utprovningen.

Tänk på - information till förskrivare

Sjuksköterska som ansvarat för utprovningen genomför förskrivningen i webbsesam. Namnet på den läkare som ordinerat förskrivningen ska dokumenteras i journal.

Blodanalysmaterial, Inhalatorer och Slemsugar

Förskrivare

Läkare-Sjuksköterska och Fysioterapeut/sjukgymnast kan ansvara för utprovning.

Tänk på - information till förskrivare

Sjuksköterska eller sjukgymnast/fysioterapeut som ansvarat för utprovningen genomför förskrivningen i webbsesam. Namnet på den läkare som ordinerat förskrivningen ska dokumenteras i journal.

Kriterier saknas och ta bort ” i samråd med”

Motivering: Produkterna har varit i sortiment men formella kriterier har saknats och gällande praxis har nu formaliserats i text. Förskrivare som genomgått obligatorisk förskrivarutbildning har kompetens att förskriva utan samråd.

Ståbarr och ståstöd

ISO-kod 05 36 03

Kriterier för förskrivning av ståstöd

Kan förskrivas till personer utan självständig gångförmåga. Vid förskrivning ska träningen vara regelbunden och långvarig och som en del i en fysioterapeutisk/sjukgymnastisk behandling.

Kriterier för förskrivning av ståbarr

Att användas vid gång- stå- och belastningsträning.

Vid förskrivning ska träningen vara regelbunden och långvarig och som en del i en fysioterapeutisk/ sjukgymnastisk behandling.

Kriterier Barn

Ståstöd kan förskrivas för ståträning till barn med måttlig/svår funktionsnedsättning för att stå och/eller att bibehålla stående ställning. Vid förskrivning ska träningen vara regelbunden och långvarig och som en del i en fysioterapeutisk/ sjukgymnastisk behandling.

Inhalatorer

ISO-kod 04 03 06

Kriterier för förskrivning

Lätt nedsättning av andningsfunktioner

Slemsugar

ISO-kod 04 03 21

Kriterier för förskrivning

Svår nedsättning av funktioner för att transportera slem i övre och nedre luftvägarna

Tippbräda

ISO-kod 04 48 21

Kriterier för förskrivning

Stå- och belastningsträning. Kan förskrivas till personer utan självständig gångförmåga. Vid förskrivning ska träningen vara regelbunden och långvarig och som en del i en fysioterapeutisk/ sjukgymnastisk behandling.

Kriterier Barn

Ståstöd kan förskrivas för ståträning till barn med måttlig/svår funktionsnedsättning för att stå och/eller att bibehålla stående ställning. Vid förskrivning ska träningen vara regelbunden och långvarig och som en del i en fysioterapeutisk/ sjukgymnastisk behandling.

Förskrivare

Fysioterapeut/sjukgymnast i samråd med hjälpmedelskonsult.

Tränings- och ergometercyklar

ISO-kod 04 48 03

Avser manuped, armtränare och bentränare.

Kriterier för förskrivning av elektrisk arm-/bentränare

- Elektrisk manuped/bentränare kan förskrivas till patienter som saknar självständig gångförmåga för att kunna genomföra kontinuerlig cirkulationsbehandling i hemmet för att till exempel motverka ödem.
- Hjälpmedlet ska vara en del av en fysioterapeutisk/sjukgymnastisk behandlingsplan.
- Behovet ska vara långvarigt och träningen regelbunden.

Kriterier för förskrivning av manuell arm-/bentränare

- Kan förskrivas till patient med nedsatt gångförmåga och grav led-, muskel-, eller neurologisk sjukdom, som kan bibehålla rörlighet och cirkulation med daglig träning.
- Hjälpmedlet ska vara en del av en fysioterapeutisk/sjukgymnastisk behandlingsplan.
- Behovet ska vara långvarigt och träningen regelbunden.

Förskrivare

Fysioterapeut/sjukgymnast i samråd med hjälpmedelskonsulent.

Huvudskydd

ISO-kod 09 06 03

Kriterier för förskrivning

Mjuk hjälm kan förskrivas för att skydda huvudet på patienter med exempelvis självskadebeteende. Hård skyddshjälm kan förskrivas till patienter som har tendens att ramla.

Andningsmuskeltränare

ISO-kod 04 03 27

Pepmask.

Kriterier för förskrivning

Funktionsnedsättning som medför nedsatt andningsfunktion eller risk för nedsatt andningsfunktion. Utprovning kan ske i samråd med läkare.

Förtydligande av kriterier

Kompressionsutrustning för cirkulationsproblem

ISO-kod 04 06 09

Kriterier för förskrivning

Lymfbehandling vid diagnosticerat lymfödem/lipödem. Innan förskrivning ska patienten deltagit i kompressionsbehandling på klinik vid flertal tillfällen med aktuell produkt med god effekt. Förskrivningsblanketten skickas in tillsammans med uppföljningsblankett.

Förtydligande

Motivering: Förtydligande av möjlighet att beställa standardmadrass i samband med förskrivning av vårdsäng efter överenskommelse med patient.

Sängar

ISO-kod 18 12 10

Tänk på – information till förskrivaren

Innan säng förskrivs ska möjlighet att anpassa egen befintlig säng med till exempel manuellt eller elektriskt ryggstöd, förhöjningsklossar, dävert eller andra uppresningshjälpmedel undersökas.

Standardsängarna som kan förskrivas är 90 cm breda. Bredare säng kan förskrivas då patienten inte får plats i standardsäng eller på grund av vändningssvårigheter och/eller tung patient.

Standardmadrass till förskriven säng bekostas av patienten. Rekommenderat madrassmått är 90x200x12 cm.

Standardmadrass till säng kan köpas i öppna handeln eller över disk vid besök på Hjälpmedelscentrum.

Standard madrass för privat köp kan efter överenskommelse med patient beställas och levereras i samband med förskrivning av vårdsäng. Vid registrering av order används S-nr 36279. Faktura skickas hem till patient.

Vid vård i livets slutskede kan standardmadrass med hygienöverdrag förskrivas.

Två nya produktområden:

1. Kylväst och kylkeps

Motivering: 4 ärenden gällande kylväst och kylkeps har beviljats genom produkt utanför sortiment under 2017-2018.

4 av 4 utvärderingar visar på god effekt. De västar/kepsar som vi har utvärderat är från Isar Sweden.

Det finns evidens för att kyla har god effekt på personer med MS och vissa andra neurologiska sjukdomar, exempelvis Drevets syndrom.

Omvärldsbevakning:

I flera län i 7-klövern, Dalarna, Sörmland, Värmland och Uppsala, finns kylväst och kylkeps förskrivningsbart vid MS och vissa neurologiska åkommor med värmekänslighet.

ISO-kod 04 30 06

Hjälpmedel för kylbehandling.

Kriterier för förskrivning

Kylväst/keps kan förskrivas till personer med MS och uttalad värmeintolerans där andra enklare åtgärder inte är tillräckliga.

Förskrivare

Fysioterapeut/Sjukgymnast med vana från arbete med personer med MS.

Kostnadsansvar

Nivå 3 – försäljningshjälpmedel. Regionen har betalningsansvar i ordinärt boende och kommunerna i särskilt boende.

Tänk på - information till förskrivare

Målet med förskrivningen är ökad aktivitetsförmåga och delaktighet i vardagen genom bl a: förbättrad motorik, minskad uttrötthet (fatigue), ökad koncentrationsförmåga och/eller ökad förmåga att träna.

2. Användarstyrda drivaggregat

Motivering: Användarstyrda drivaggregat har funnits på avtal men inte i handboken, ärenden har hittills beslutats enligt produkt utanför sortiment. De föreslås nu skrivas in i handboken med samma regelverk som för eldriven rullstol.

Ändrad debiteringsform

Ändra PODD från hyreshjälpmedel till försäljningshjälpmedel

Motivering:

Kommunikationshjälpmedlet, PODD-Pragmatisk Organisering av Dynamisk Display har funnits i sortiment sedan maj 2017. Hjälpmedlet består av en pappersbok med stort ordförråd samt programvara för redigering och utskrift av sidor till boken.

Det har visat sig att det inte är möjligt att rekonditionera PODD böckerna. Böckerna innehåller papper som blir smutsiga och slitna av användning. De går inte att rengöra och är även personligt utformade med eget material som ingen annan kan använda. Pärmens som sitter runt boken är inte heller möjlig att återanvända. Programvaran som ingår (fem licenser) kräver också att de avinstalleras från de enheter där den finns, av erfarenhet vet vi att detta är krångligt då den kan vara installerad på datorer som inte finns längre eller skola som personen inte går på längre och så vidare.

Idag har vi 9 stycken PODD böcker förskrivna. Det är Logopederna på Habiliteringscentrum som förskrivit dessa.

Kostnaden för PODD är från 11300kr-14700kr.

Ändra tyngdvästar från försäljningshjälpmedel till hyreshjälpmedel

Tyngdvästar är ett försäljningshjälpmedel idag. En ny värdering har gjorts och bedömningen är att tyngdvästarna är rekonditioneringsbara.

Föreslås att ändra tyngdväst från försäljning till hyreshjälpmedel. Förslaget har växt fram i dialog med förskrivare där alla parter ser att förändringen gynnar patienterna. Förskrivarrådet är positivt. Förslaget underlättar utprovning eftersom det inte alltid är möjligt att direkt ta ställning till om det är rätt hjälpmedel eller modell, vilket gör att man ibland avstår förskrivning.

*Hyreskostnaden kommer bli beroende på storlek och material.
Prisexempel fiberväst ca 80 kr/ månad, bollväst 50-70 kr/ månad och kedjeväst ca 45 kr/ månad.*

Uppföljning av förändrad debiteringsform efter 12 månader.